

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 508/2014

(COM(2018) 390 final — 2018/0210 (COD))

(2019/C 110/20)

Ordfører: **Brian CURTIS (UK-II)**

Rådets anmodning om udtalelse	12.7.2018
Europa-Parlamentets anmodning om udtalelse	2.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 42, artikel 43, stk. 2, artikel 91, stk. 1, artikel 100, stk. 2, artikel 173, stk. 3, artikel 175 og 188, artikel 192, stk. 1, artikel 194, stk. 2, og artikel 304 og 349 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets henvisning	22.5.2018 (foregribende)
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	27.11.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	12.12.2018
Plenarforsamling nr.	539
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	214/1/3

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag, som giver medlemsstaterne et mere fleksibelt system på linje med deres strategiske prioriteringer, og som har til formål at støtte en bæredygtig forretningsmodel for fiskere og at opretholde fiskerisektorens konkurrenceevne. EØSU anmoder navnlig om hurtig godkendelse, en mere tilgængelig finansieringsmekanisme og et mere proportionalt og harmoniseret bødesystem. Det organiserede civilsamfund og de regionale interessentplatforme bør inddrages gennem hele processen, fra udarbejdelsen af nationale planer til gennemførelse og endelig vurdering.

1.2. EØSU mener, at det nuværende budget for EHFF bør opretholdes (6,4 mia. EUR). Dette er afgørende for at opnå de radikale ændringer og opgraderinger, som EU har forlangt af fiskerisektoren. Det bør navnlig bemærkes, at den nuværende EHFF beløber sig til 0,6 % af FFR for 2014-2020, hvilket betyder, at enhver form for nedsættelse af finansieringen kun vil have en ubetydelig virkning på EU's samlede budget, men kan få tungtvejende konsekvenser for mange kystregioner.

1.3. EØSU bemærker, at Kommissionens forslag ikke er baseret på en detaljeret vurdering af de økonomiske og sociale konsekvenser. Denne mangel forværres af det faktum, at fiskerisektoren har været i krise i mere end 20 år. Udvalget kræver derfor hurtig inddragelse af Kommissionen (nærmere betegnet GD for Beskæftigelse) og indledning af en sektorbaseret social dialog for at identificere de mest passende foranstaltninger, der kan kompensere for de økonomiske og sociale konsekvenser.

1.4. EØSU påpeger, at akvakultur og den blå økonomi stadig er meget langt fra at opveje tabet af virksomheder og arbejdspladser. Udvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at etablere en forenklet mekanisme for både nye akvakulturprojekter og modernisering af de eksisterende.

1.5. Den nye FFR bør give prioritet til den sociale dimension og styrke og finansiere foranstaltninger til fremme og støtte af den sociale dialog, sikkerhed, arbejdsvilkår og kapacitetsopbygning, som styrker arbejdstagernes kompetencer og »generationsskiftet«.

1.6. Udvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at træffe mere vidtgående foranstaltninger ved at håndhæve de importerede produkters fulde sporbarhed, både med hensyn til ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri og fødevarerikkerhed. Kampen mod enhver form for slaveri, og udnyttelse om bord eller i forarbejdningsvirksomhederne på land, bør være en hjørnesteen i den nye globale EU-strategi om fiskeri og havforvaltning.

1.7. EØSU anbefaler finansiering af nye fartøjer som erstatning for de gamle, forudsat at den pågældende flåde ikke har nogen overskydende kapacitet, og at målarterne fiskes på niveauer, der giver det maksimale bæredygtige udbytte (MSY). Denne foranstaltning bør indeholde brugen af mere bæredygtige og effektive maskiner for at reducere CO₂-emissioner og garantere besætningens sikkerhed.

1.8. Udvalget anbefaler at opretholde det nuværende kriterium for at yde økonomisk støtte og kompensation i tilfælde af midlertidig eller varigt ophør af fiskeri. Det er vigtigt, at såvel fiskere som ejere af fiskerfartøjer kan drage fordel af disse finansielle værktøjer.

1.9. Udvalget støtter forslaget om særlige foranstaltninger rettet mod kystfiskeri af mindre omfang, idet det er af vital betydning for leveforholdene og kulturarven i mange kystsamfund. For at kunne støtte en bæredygtig forretningsmodel for det ikkeindustrielle fiskeri er det imidlertid også vigtigt at etablere skræddersyede bevarelsesforanstaltninger og tekniske foranstaltninger, hvor dette er mest udbredt (eksempelsvis Middelhavet). Sådanne foranstaltninger bør tilpasses de forskellige former for fiskeri og de biologiske karakteristika for hvert enkelt havområde. EØSU er af den opfattelse, at effektiv dataindsamling, kontrol og håndhævelse er vigtige forudsætninger for ansvarlig fiskeriforvaltning, der styrker de sociale og økonomiske fordele for fiskerne og lokalsamfundene.

2. Indledning og metode

2.1. Den nye Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF) er en del af den flerårige finansielle ramme (FFR) for 2021-2027. EHFF er et centralt værktøj til at støtte opfyldelsen af målene i den fælles fiskeripolitik (FFP), fremme gennemførelsen af Unionens havpolitik og styrke den internationale havforvaltning, navnlig inden for rammerne af 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling.

2.2. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) anser EU's nye langsigtede budget for at være en afgørende faktor for bæredygtig udvikling, vækst og samhørighed og mere generelt for Europas fremtid. Derfor hænger denne udtalelse tæt sammen med alle de andre udtalelser, der analyserer specifikke fonde under den nye FFR 2021-2027 ⁽¹⁾.

3. Resumé af forslaget

3.1. Den nye EHFF for 2021-2027 vil have fokus på fire prioriteter:

- fremme bæredygtigt fiskeri og bevare havets biologiske ressourcer
- bidrage til sikre fødevarer gennem konkurrencedygtighed og bæredygtighed inden for såvel akvakultur som på markederne
- bidrage til væksten i en bæredygtig blå økonomi og fremme velstående kystsamfund
- styrke den internationale havforvaltning og muliggøre sikre, rene og bæredygtigt forvaltede have.

3.2. Det nye EHFF-budget vil beløbe sig til 6,14 mia. EUR i løbende priser. Midlerne er primært fordelt mellem delt og direkte forvaltning. Der tildeles 5,31 mia. EUR til støtte under delt forvaltning med medlemsstaterne, og 0,83 mia. EUR under Kommissionens direkte forvaltning.

3.3. Kommissionens forslag har til formål at fjerne begrænsningerne i EHFF for 2014-2020 og at etablere et finansieringssystem, som kan håndtere de nye udfordringer inden for rammerne af målene for bæredygtig udvikling. De vigtigste elementer i den nye EHFF er følgende:

⁽¹⁾ EØSU's udtalelser: Den flerårige finansielle ramme efter 2020 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106); Forordningen om fælles bestemmelser 2021-2027 (EUT C 62 af 15.2.2019, s. 83); Forordningen om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden 2021-2027 (EUT C 62 af 15.2.2019, s. 90); Forordningen om europæisk territorialt samarbejde 2021-2027 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 116); Forordningen om grænseoverskridende samarbejde 2021-2027 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 124); Den Europæiske Socialfond+ (EUT C 62 af 15.2.2019, s. 165); Forslag til Horisont Europa (det nye RP9), (EUT C 62 af 15.2.2019, s. 33).

3.3.1. Forenkling

EHFF for perioden 2014-2020 er baseret på en ufleksibel beskrivelse af finansieringsmulighederne og reglerne for støtteberettigelse, hvilket har gjort gennemførelsen kompliceret for medlemsstaterne og støttemodtagerne. EHFF for 2021-2027 indeholder derfor flere muligheder for medlemsstaternes målretning af støtten til deres strategiske prioriteter. Forordningen beskriver navnlig de forskellige støtteområder under hver prioritet og skaber dermed en fleksibel ramme for gennemførelsen. Medlemsstaterne udarbejder således deres programmer med angivelse af de mest hensigtsmæssige midler til at virkeliggøre prioriteterne. For så vidt angår reglerne for støtteberettigelse vil de have mulighed for at være fleksible.

3.3.2. Tilpasning til andre EU-fonde

I den nye FFR er regler, der gælder for alle fondene, samlet i en forordning om fælles bestemmelser. Der vil navnlig blive udviklet synergier med andre fonde (EFRU, ESF osv.).

3.3.3. Konditionalitet

I overensstemmelse med FN's konference om bæredygtig udvikling (Rio+20) og mål for bæredygtig udvikling nr. 14 om bevarelse og bæredygtig brug af havene, har EU forpligtet sig til at fremme en bæredygtig blå økonomi, bevarelse af biologiske ressourcer og opnåelse af en god miljøtilstand, at forbyde visse former for fiskeristøtte, der bidrager til overkapacitet og overfiskning, at fjerne støtte, der bidrager til ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri, samt til at afstå fra på ny at indføre en sådan støtte. Derfor fastsætter forordningen begrænsninger og betingelser (»ikkestøtteberettigede operationer«) for at undgå skadelige virkninger på fiskeribevarelsen.

3.3.4. Fokus på performance

EHFF-støttens performance vil blive vurderet på grundlag af indikatorer. Medlemsstaterne vil rapportere om fremskridtene hen mod fastsatte delmål og mål. Kommissionen vil udføre en årlig resultatgennemgang baseret på de årlige performerapporter udarbejdet af medlemsstaterne, hvilket vil gøre det muligt på et tidligt tidspunkt at opdage potentielle problemer i forbindelse med gennemførelsen og at træffe korrigerende foranstaltninger.

3.3.5. Miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed

Bæredygtigt fiskeri og akvakultur er to af de vigtigste mål for den fælles fiskeripolitik. I overensstemmelse med et bredt fokus på bæredygtighed bør man sætse på at opnå økonomiske, sociale og beskæftigelsesmæssige fordele parallelt med de miljømæssige mål. Maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) vil stadig være den vigtigste metode til at sikre et bæredygtigt fiskeri. Der vil blive ydet støtte til overgangen til mere bæredygtige aktiviteter. Der vil kun blive udbetalt godtgørelse for ekstraordinært ophør med fiskeriaktiviteter, hvis konsekvenserne af sådanne omstændigheder er betydelige for fiskerne⁽²⁾. Der vil under den nye EHFF rettes særlig fokus mod og ydes særlig støtte til kystfiskeri af mindre omfang, regionerne i den yderste periferi, generationsskifte, uddannelse og arbejdsmiljø. Landingsforpligtelsen kan stadig være et kritisk punkt på grund af de store finansielle konsekvenser. Derfor vil EHFF støtte innovation og investeringer, der bidrager til gennemførelsen af landingsforpligtelsen, f.eks. investeringer i selektive fiskeredskaber, forbedring af havneinfrastrukturer og afsætningen af uønskede fangster. Endelig vil der blive ydet støtte til fiskere og havne til moderne indsamling og håndtering af tabte fiskeredskaber og havaffald fra havet,

3.4. Mere end 60 % af de fisk, der konsumeres i EU, importeres fra tredjelande⁽³⁾. For at udfylde dette hul er det endda nødvendigt ud over fiskeriaktiviteter at støtte akvakultur, som leverer fisk, der opfylder høje kvalitetsstandarder, og som kan købes til overkommelige priser. Derfor vil EHFF støtte fremme og bæredygtig udvikling af akvakultur, herunder ferskvandsakvakultur.

3.5. 60 % af havene ligger uden for grænserne for national jurisdiktion. Det betyder, at EU er nødt til at agere mere aktivt og spille en mere fremtrædende rolle med hensyn til den globale udfordring med havforvaltning. EHFF vil støtte denne forpligtelse til sikre, rene og bæredygtigt forvaltede have under direkte forvaltning. Endelig er der de nye udfordringer i forbindelse med forbedret grænsebeskyttelse (kystvagtsamarbejde) og maritim overvågning, der vil blive finansieret under EHFF for 2021-2027.

⁽²⁾ Hvis det berørte fartøjs kommercielle aktiviteter indstilles i mindst 90 på hinanden følgende dage, og hvis de økonomiske tab som følge af ophøret beløber sig til mere end 30 % af den pågældende virksomheds gennemsnitlige årsomsætning i løbet af en bestemt periode.

⁽³⁾ COM(2018) 390 final, s. 12.

3.6. Denne støtte vil blive suppleret af specifik finansiering til EU-Fiskerikontrolagenturet, partnerskabsaftalerne om bæredygtigt fiskeri og Unionens medlemskab af regionale fiskeriforvaltningsorganisationer (RFFO'er) og andre internationale organisationer, som også bidrager til håndhævelsen af EU's politikker inden for fiskerisektoren og den maritime sektor.

4. Generelle bemærkninger

4.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag, som giver medlemsstaterne et mere fleksibelt system på linje med deres strategiske prioriteringer, og som har til formål at støtte en bæredygtig forretningsmodel for fiskere og bevare fiskerisektorens konkurrenceevne. Udvalget påpeger navnlig, at det største problem i den nuværende EHFF er den lave gennemførelsesgrad⁽⁴⁾. Denne situation skyldes især to ting:

- Sen vedtagelse og dermed sen gennemførelse. Medlovgiverne vedtog først EHFF-forordningen i maj 2014, hvorefter medlemsstaterne havde behov for yderligere tid til at udarbejde og godkende deres nationale programmer.
- Det nuværende system er for kompliceret og bureaukratisk. Endvidere tøver mange fiskere med at ansøge om støtte, på grund af den uforholdsmæssigt store økonomiske risiko, de kan komme til at løbe. I henhold til forslaget artikel 12, stk. 2 (som viderefører de eksisterende bestemmelser), gælder det, at hvis de i løbet af en periode på fem år efter den endelige betaling begår en alvorlig overtrædelse⁽⁵⁾, mister de deres støtteberettigelse med tilbagevirkende kraft og skal tilbagebetale alt, hvad de har modtaget. Et sådant krav bør ophæves.

4.2. Af ovenstående grunde anmoder EØSU om hurtig godkendelse, en mere tilgængelig finansieringsmekanisme og et mere proportionalt og harmoniseret bødesystem. Alle fiskere bør betragte EHFF som et brugervenligt system, der har til formål at forbedre deres aktivitet med hensyn til bæredygtighed og kvalitet. Dette aspekt vil spille en afgørende rolle for gennemførelsen og overholdelsen af den nye fiskerikontrolordning, som Kommissionen foreslog for nylig⁽⁶⁾. Udvalget anbefaler, at det organiserede civilsamfund og de regionale interessentplatforme bliver inddraget gennem hele processen, fra udarbejdelsen af nationale planer til gennemførelse og endelig vurdering.

4.3. Det nye EHFF-budget (6,14 mia. EUR) er blevet reduceret (- 4 %) i forhold til indeværende EHFF for 2014-2020 (6,4 mia. EUR). EØSU er klar over, at brexit er den afgørende grund til denne nedskæring. EØSU påpeger ikke desto mindre, at de radikale ændringer, som EU har forlangt i fiskerisektoren, der beskæftiger 150 000 fiskere, og hvor 730 000 arbejdstagere i hele værdikæden genererer næsten 400 mia. EUR om året i lønninger og nettooverskud, forudsætter et større beløb, eller i det mindste ingen nedskæringer i det nuværende budget. Det bør bemærkes, at den nuværende EHFF beløber sig til 0,6 % af FFR for 2014-2020, hvilket betyder, at enhver form for nedsættelse af finansieringen kun vil have en ubetydelig virkning på EU's samlede budget, men kan få tungtvejende konsekvenser for mange kystregioner.

4.4. EØSU hæfter sig ved, at Kommissionens forslag ikke er baseret på en detaljeret vurdering af de økonomiske og sociale konsekvenser. Denne mangel forværres af, at fiskerisektoren har gennemgået en krise i mere end 20 år, uden at foranstaltninger til at skabe mere bæredygtigt fiskeri og bæredygtig akvakultur har kunnet vende tendensen⁽⁷⁾. Udvalget kræver derfor hurtigt inddragelse af Kommissionen (nærmere betegnet GD for Beskæftigelse) og indledning af en sektorbaseret social dialog⁽⁸⁾ for at identificere de mest passende foranstaltninger, der kan kompensere for de økonomiske og sociale konsekvenser.

⁽⁴⁾ Den nuværende EHFF 2014-2020 er blevet gennemført i et meget begrænset omfang. Helt præcis er 29 % af de finansielle ressourcer blevet bevilget til udvalgte projekter, og kun 8 % af det samlede budget er blevet brugt til de udvalgte projekter. Data: Kommissionen. <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/emff#>.

⁽⁵⁾ En alvorlig overtrædelse udløser en bøde. En sådan bøde kan variere i forhold til overtrædelsens grovhed. I Spanien kan den f.eks. spænde fra 601 til 60 000 EUR. Det betyder, at en fisker i forhold til overtrædelsens grovhed kunne blive idømt en bøde på kun 601 EUR, men som følge af artikel 10, stk. 2, risikerer han at miste op til flere hundrede tusinde euro i støtte til en investering, som måske er blevet foretaget og betalt fem år tidligere. Dette går især ud over det ikkeindustrielle fiskeri.

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om fiskerikontrol (se side 118 i denne EUT).

⁽⁷⁾ I Italien er antallet af fiskerfartøjer eksempelvis faldet med omkring 33 % gennem de sidste 30 år på de 8 000 km kyststrækning. Skibene er i gennemsnit 34 år gamle og har hårdt brug for en opgradering eller skal udskiftes med nye. 18 000 arbejdspladser er gået tabt i denne periode (fiskerisektoren i Italien har 25 000 arbejdstagere). Data: Mipaaf, 2016.

⁽⁸⁾ EU's sektordialogudvalg — Havfiskeri (Det Paritetiske Udvalg for Sociale Problemer inden for Havfiskeriet).

4.5. EØSU påpeger, at de foranstaltninger, der er truffet for at udvikle akvakultur og den blå økonomi, stadig er meget langt fra at opveje for tabet af virksomheder og arbejdspladser, hvilket primært skyldes et overdrevent bureaukratisk system. Udvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at lette en forenklet mekanisme for både nye akvakulturprojekter og modernisering af de eksisterende med et specifikt fokus på regionalt plan, hvor der udvælges akvakulturzoner (AZA).

4.6. Bæredygtigt fiskeri er fortsat det vigtigste mål, og fiskerisektoren bør sættes i stand til at opfylde det. Denne prioritet, som Kommissionen foreslår, gør det imidlertid ikke klart, om de foranstaltninger, der finansieres under den nuværende EHFF er inkluderet i forbedringen af arbejds- og sikkerhedsforhold, eksempelvis uddannelse, rådgivningstjenester, fremme af menneskelig kapital, social dialog, unge fiskere eller sundhed og sikkerhed. Ligesom industrien og forvaltninger har konstateret, er der mangel på faglærte, hvilket hindrer et »generationsskifte«. EØSU opfordrer indtrængende medlovgiverne til at prioritere den sociale dimension for at styrke og finansiere foranstaltninger til fremme og støtte af den sociale dialog, sikkerhed, arbejdsvilkår og kapacitetsopbygning, som styrker arbejdstagernes kompetencer. Ellers vil denne industri ikke kunne tiltrække unge erhvervsfolk.

4.7. Modernisering af fartøjer for at forbedre sikkerheden om bord uden øget fiskerikapacitet, generationsskifte og passende arbejdsvilkår, uddannelse og lønninger er vigtige indikatorer for EU's mangler i vækst og styrke. EHFF bør også inddrage fiskerne i bevarelsen af den marine biodiversitet gennem støtte til innovative fiskeretskaber bl.a. med henblik på øget selektivitet, konsekvensanalyser eller mindskelse af fiskeriets indvirkninger. Inden for denne ramme vil den »nedgearing«, som Kommissionen lægger op til, ikke kunne løse alle de problemer, der knytter sig til bæredygtighed og konkurrenceevne.

4.8. EØSU bemærker, at størstedelen af de fisk, der importeres fra tredjelande, er blevet fisket mindre bæredygtigt end de sammenlignelige EU-fangster, for ikke at nævne arbejdsvilkårene om bord og i forarbejdningsvirksomhederne på land. De deraf følgende lavere priser medfører illoyal konkurrence med EU's fiskere, hvilket ødelægger alle udsigter til at opnå stabile minimumspriser »ved første salg«, som er en forudsætning for, at de kan overleve. Udvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at træffe mere vidtgående foranstaltninger ved at håndhæve de importerede produkters fulde sporbarhed, både med hensyn til ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri og fødevarerikkerhed og med henblik på at tilrettelægge oplysningskampagner for at informere forbrugerne om kvaliteten af europæisk fisk. Tvivlsomme metoder i detailhandlen som f.eks. at udstille optøede fisk i montrere, der er beregnet til fersk fisk, uden klar og utvetydig mærkning, bør standses.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Udvalget støtter Kommissionens nye tilgang, som har til formål at etablere en generel ramme uden normative foranstaltninger, hvilket giver medlemsstaterne, gennemførelsesmyndighederne og støttemodtagerne større fleksibilitet. Dette forenkede system bør navnlig give mulighed for at skabe skræddersyede nationale programmer. I den forbindelse skal det dog stadig sikres, at der er lige konkurrencevilkår for adgangen til finansiering i hele EU. Endvidere bør forordningen om fælles bestemmelser, som indeholder alle gennemførelsesbestemmelser, fremme den fælles udnyttelse af forskellige EU-finansieringsprogrammer. Der bør etableres klare mekanismer til at kontrollere, at de offentlige midler faktisk anvendes der, hvor der er størst behov for dem, og at der tildeles økonomisk støtte til den bæredygtige forvaltning af havene.

5.2. EØSU støtter forslaget om at opstille fire hovedprioriteter. Ligesom i sine tidligere udtalelser glæder udvalget sig især over det særlige fokus på havforvaltning og lokaludvikling for at opfylde målene for bæredygtig udvikling og for at støtte det ikkeindustrielle fiskeri ⁽⁹⁾. EØSU gør ikke desto mindre opmærksom på, at der for nylig er konstateret tilfælde af slaveri og udnyttelse ombord på europæiske fartøjer ⁽¹⁰⁾, og desværre er sådanne praksisser (herunder også børnearbejde) endnu mere udbredte i tredjelande. Udvalget mener, at den nye globale strategi, som Kommissionen har iværksat, bør betragte kampen mod enhver form for udnyttelse af mennesker, som en hjørnesten.

5.3. Udvalget mener, at en fornyelse af flåden er et centralt problem, fordi de europæiske fiskerifartøjer i gennemsnit er mere end 30 år gamle, og det sjældent er nok bare med en opgradering. Af den grund anbefaler EØSU, at der tilskyndes til finansiering af nye fartøjer, der erstatter de gamle, forudsat at den pågældende flåde ikke har nogen overskydende kapacitet, og at målarterne fiskes på niveauer, der giver det maksimale bæredygtige udbytte (MSY). I betragtning af IMO-strategien for nedbringelse af drivhusgasemissioner fra skibe, som sigter mod at nedbringe de samlede årlige drivhusgasemissioner med

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse om flerårig plan for fiskeriet efter små pelagiske arter i Adriaterhavet (EUT C 288 af 31.8.2017, s. 68).

⁽¹⁰⁾ <https://www.theguardian.com/world/2018/may/18/we-thought-slavery-had-gone-away-african-men-exploited-on-irish-boats>.

mindst 50 % inden 2050, vil større skibe skulle ændre deres motorer for at tilpasse sig og overholde dette internationale mål. Det er derfor afgørende at omfatte indkøb af mere bæredygtige og effektive motorer for at reducere CO₂-emissioner og garantere besætningens sikkerhed. FAO har faktisk vurderet, at fiskeri er en potentielt farlig aktivitet, og der er behov for passende uddannelse i arbejdsmiljø for at reducere antallet af dødsfald, skader og arbejdsrelaterede sygdomme⁽¹¹⁾. Af alle disse grunde bør det være vigtigt at adskille fiskerikapacitet og beskyttelse af biodiversitet fra udskifning af flåden og motorer.

5.4. Støtte til midlertidigt ophør har spillet en afgørende rolle for forbedring af fiskebestandenes tilstand, navnlig for så vidt angår fredningsperioder, samtidig med at man delvist kompenserer fiskere for deres tab af indkomst. Kommissionen opretholder denne foranstaltning i den nye finansielle ramme, men foreslår nye krav, som ikke fandtes i den tidligere forordning. Da der mangler rapporter om misbrug af midler med henblik på midlertidigt ophør, bør Kommissionen overholde og opretholde det tidligere kriterium for at yde denne bistand til så mange fiskere som muligt, der måtte have behov for dette. Det samme princip bør finde anvendelse i tilfælde af endeligt ophør. I begge tilfælde er det vigtigt, at det ikke kun er ejerne af fiskerfartøjerne, der drager nytte af den økonomisk støtte, men også fiskerne selv, således som det er fastlagt i den nuværende EHFF.

5.5. Fiskeri er en sæsonpræget aktivitet, og fangster kan være uvisse og til tider overskride markedets behov. Derfor er det nødvendigt at have midlerne til at forvalte produktionsoverskuddet ordentligt, hvilket kan være med til at stabilisere dele af produktionen, inden den sættes til salg, navnlig i tilfælde af nedgang i fangsterne. I den forbindelse bør EHFF fortsat støtte de producentorganisationer, der har behov for en midlertidig ordning for oplagring af fiskevarer til konsum. For at sikre fuld operabilitet bør denne hjælp straks stilles til rådighed. I den forbindelse støtter EØSU bevarelsen af ordninger, der kompenserer for udgifter til oplagring.

5.6. Generationsskifte er et andet vigtigt emne, når det drejer sig om sektorens fremtid. Det kan være nyttigt med nye initiativer til støtte til anskaffelse af brugte fartøjer, erhvervsuddannelse og forbedrede arbejdsvilkår, men de løser ikke det primære problem: det lave investeringsafkast. Dette er særlig tydeligt i det ikkeindustrielle fiskeri, hvor fartøjer på under 12 meter drives på familiebasis. EØSU bemærker, at det konstante tab af fartøjer og arbejdspladser modsiger Kommissionens prognoser om, at der vil ske en fordobling af EU's fiskerisektors output frem til 2030, hvilket er i overensstemmelse med den anslåede globale vækst⁽¹²⁾.

5.7. Udvalget støtter forslaget om særlige foranstaltninger rettet mod kystfiskeri af mindre omfang, idet det er af vital betydning for leveforholdene og kulturarven i mange kystsamfund. Denne sektor udgør næsten 75 % af alle fiskerfartøjer registreret i Unionen og næsten halvdelen af alle arbejdspladser. Det traditionelle fiskeri og det ikkeindustrielle fiskeri har i de seneste årtier betalt den højeste pris for krisen, og har brug for, at der iværksættes en specifik strategi, for at genvinde en stærk position på markedet. Dette initiativ vil også få en positiv indvirkning på de pressede lokalsamfund.

5.8. Udvalget mener, at der er behov for innovative tilgange for at forvalte rettighederne for det ikkeindustrielle fiskeri, ligesom det er nødvendigt med yderligere samarbejde for at hjælpe sektoren med at forvalte deres kvoter/dage på havet, knytte produktion og afsætning sammen og løse problemerne med de såkaldte »choke species« (spærrearter). Kystsamfundene og havmiljøet vil have mest at vinde ved, at fiskerimulighederne fordeles på grundlag af gennemsigtige miljømæssige, sociale og økonomiske kriterier. Midler, som fremmer bæredygtighed og medforvaltning, kan være medvirkende til at tackle disse udfordringer og omfatte foranstaltninger som støtte til workshops eller udarbejdelse af samarbejdsbetonede processer for at involvere videnskabsfolk og andre interessenter.

5.9. Lokaludvikling styret af lokalsamfundet har været et meget nyttigt værktøj i programmeringsperioden 2014-2020. Denne strategi har spillet en vigtig rolle med hensyn til at sætte skub i den økonomiske diversificering i lokalsamfundene. Derfor støtter Kommissionen forslaget om at udvide den til at omfatte alle sektorer i den blå økonomi. Tildelingen af støtte til en bæredygtig blå økonomi bør imidlertid sikre sociale og økonomiske fordele for de nuværende og fremtidige generationer, genoprette og beskytte diversiteten, produktiviteten, modstandsdygtigheden og de marine økosystemers iboende værdi samt fremme rene teknologier, vedvarende energi og cirkulære materialestrømme.

⁽¹¹⁾ FAO vurderer, at der på globalt plan sker over 32 000 dødsfald i fiskerisektoren om året (<https://safety4sea.com/fishers-fatalities-give-impetus-to-fishing-vessel-safety-work/>).

⁽¹²⁾ OECD, »Ocean Economy in 2030«, 2016.

5.10. Udvalget anser Maltaerklæringen fra 2017, »MedFish4Ever«, som en hjørnesten i EU's indsats. EØSU mener ikke desto mindre, at de specifikke bevarelsesforanstaltninger og tekniske foranstaltninger bør tilpasses de forskellige former for fiskeri og Middelhavets biologiske karakteristika. EØSU har faktisk noteret sig, at den model med flerårige planer, som har givet vellykkede resultater i forhold til enkeltartsfiskeri (f.eks. i Østersøen), egner sig dårligt til blandet fiskeri (f.eks. i Middelhavet)⁽¹³⁾. Endvidere er fangstmetoderne i Nord- og Sydeuropa fuldstændig forskellige. Især fiskeriet i Middelhavet er karakteriseret ved ikkeindustrielt og traditionelt fiskeri⁽¹⁴⁾. Derfor anbefaler udvalget, at man fremmer forskning i bestandsvurdering og dataindsamling for at udarbejde skræddersyede og mere effektive systemer, der kan beskytte biodiversiteten. Effektiv dataindsamling, kontrol og håndhævelse er vigtige forudsætninger for ansvarlig fiskeriforvaltning, der styrker de sociale og økonomiske fordele for fiskerne og lokalsamfundene.

5.11. Som EØSU allerede havde forudset⁽¹⁵⁾, er landingsforpligtelsen et af de største problemer for sektoren såvel for fiskerivirksomheder som for nationale myndigheder som følge af dens kompleksitet og de høje omkostninger, der er forbundet med overgangen til mere bæredygtigt fiskeri (f.eks. brug af specifikke selektive fiskeredskaber). Kommissionens nye forslag om fiskerikontrol⁽¹⁶⁾ bør udvide de nuværende forpligtelser for mindre fartøjer og vil generelt indføre nye forpligtelser og opgaver for hele sektoren (dvs. at kameraovervågning er obligatorisk om bord). EØSU mener, der er brug for et mere enkelt, fleksibelt og pragmatisk kontrolsystem, ligesom der på nationalt plan bør ydes passende støtte til et stort antal fartøjer. Derfor er den vellykkede gennemførelse af den nye kontrolordning afhængig af en hurtig og fuldstændig gennemførelse af EHFF 2021-2027 for at hjælpe fiskerne med at overholde de nye regler⁽¹⁷⁾.

5.12. EØSU påpeger, at det nye EU-direktiv om reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning⁽¹⁸⁾ (dvs. brugte fiskeredskaber) kombineret med det nye direktiv om modtagefaciliteter i havne⁽¹⁹⁾ skaber nye scenarier og muligheder for bæredygtigt fiskeri og den cirkulære økonomi. Foranstaltningen, som har til formål at opmuntre fiskerne til at returnere fiskeredskaber ved at give dem incitamenter, bør udvides til at omfatte returnering af alt andet affald og havaffald, der indsamles i forbindelse med fiskeriaktiviteter.

5.13. Dette initiativ bør få stor betydning for sektoren, fordi fiskerne i henhold til den gældende lovgivning er forpligtede til at betale for at bortskaffe det i havnene. Det betyder, at fiskerne i dag betaler for at rense havet og bortskaffe affald, som de ikke selv har produceret, men blot indsamlet. EØSU mener, at fiskerne kan skabe vigtig merværdi, og med tilstrækkelig oplæring kan rensning af havene blive endnu en profitabel økonomisk aktivitet på linje med fiskeriturisme (den blå økonomi)⁽²⁰⁾.

5.14. EØSU foreslår i overensstemmelse med Kommissionens forslag om, at 25 % af hele EU-budgettet skal afsættes til at bekæmpe klimaændringer, at en betydelig del af dette beløb skal gå til renovering af havne for at »lukke kredsløbet« for havaffaldsforvaltningen og fremme en cirkulær økonomi. Der bør især afsættes midler til at rense floder inden for rammerne af en bredere strategi for at forhindre affald i havene⁽²¹⁾. EØSU mener, at modeller for åben forvaltning, som inddrager de offentlige myndigheder og civilsamfundet på lokalt plan, såsom »flodkontrakter«, kunne kopieres på en struktureret måde for at fremme oprettelsen af grænseoverskridende netværk⁽²²⁾.

5.15. Mange interessenter har peget på vanskeligheder med at skabe lige konkurrencevilkår i de områder, hvor havet bruges til andre formål, herunder især i områder med flåder fra tredjelande⁽²³⁾. Derfor bør EU indtage en stærkere rolle i den internationale havforvaltning for at skabe flere muligheder med hensyn til miljømæssig bæredygtighed og loyal konkurrence.

⁽¹³⁾ GFCM, *The State of Mediterranean and Black Sea Fisheries*, 2016, s. 26. Som GFCM-FAO understregede, er det i enkeltartshave nemmere at fiske målrettet, fordi der kun lever få fiskearter, og det derfor er enklere at fastlægge fangstbegrænsninger. Derimod kan der i have med blandede arter leve mange forskellige fiskearter inden for samme område.

⁽¹⁴⁾ EØSU's udtalelse om reform af den fælles fiskeripolitik, punkt 1.3 (EUT C 181 af 21.6.2012, s. 183), og om flerårig plan for fiskeriet efter små pelagiske arter i Adriaterhavet (EUT C 288 af 31.8.2017, s. 68).

⁽¹⁵⁾ EØSU's udtalelse om landingsforpligtelsen (EUT C 311 af 12.9.2014, s. 68). Punkt 1.2: »Udvalget mener dog, at Kommissionens forslag er for kompliceret og vil give fiskerne uforholdsmæssigt og unødvendigt meget ekstraarbejde, når landingsforpligtelsen skal gennemføres. Udvalget mener derfor, at man bør gå efter nogle mere pragmatiske, klare, enkle og fleksible regler, som virkelig giver fiskerne tid til at tilpasse sig i en overgangsperiode uden at blive ramt af hårde sanktioner«.

⁽¹⁶⁾ COM(2018) 368.

⁽¹⁷⁾ Se fodnote 6.

⁽¹⁸⁾ COM(2018) 340 final.

⁽¹⁹⁾ COM(2018) 33 final.

⁽²⁰⁾ EØSU's udtalelse om engangspast (EUT C 62 af 15.2.2019, s. 207).

⁽²¹⁾ FN's miljøprogram's rapport, 2016. 80 % af havaffaldet kommer fra floderne.

⁽²²⁾ Se fodnote 20.

⁽²³⁾ MEDAC, spørgsmål om EU-finansieringen af fiskeriet og den maritime sektor efter 2020, februar 2018.

5.16. EØSU støtter håndhævelsen af kontroller på skibe fra tredjelande. Endvidere påpeger udvalget, at et bedre sporbarhedssystem for fisk fra tredjelande kunne være nyttigt til at bekæmpe svig og garantere fødevarsikkerheden.

Bruxelles, den 12. december 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
